

ಮಂದಹಾಸ್

ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟತ್ತು ಹೇಳಿ, ನಮಗು ತಟ್ಟವಂತೆ ಗೋವಿನದರೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಮುಂದೇ ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆ ತಗ್ಗಿಂದು ಬಾ ರಾ/ ಅನ್ನದ ಮ್ಯಾಲೆ ಸಾರು ಹಾಕು ರಾ' ಅಂತ ಹೇಳಿಸಿ ಹೊನೆಗೆ 'ತಾರಾರಿ ತಾರ ಹೇಡು/ ತಾರಾರಿ ತಾರ ಹೇಡು ರಾ...' ಉಷ್ಣ ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಹೇಳಿಸಿ ಜೋರಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹಾಕಿಸ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಉಪಡದ ಬೆಲ್ಲ ಬಾರಿಸಿತು. ಆಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಕೈಚಿಟ್ಟರು. ಅವರೆದುರಂತೂ ನಮಗೆ ನಗುವುದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಿಗ್ರಾಮಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ಯ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗಿ ಕೈ ತಟ್ಟಿ ಭರ್ಜರಿ ನಗುತ್ತ 'ತಾರಾರಿ.. ತಾರ ಹೇಡು' ಅಂತ ಅಂದೇ ಅಂದೆವು, ಅಂದೇ ಅಂದೆವು.

ಇತಿಹಾಸ ನಮ್ಮ ಆಟದ ಮಾಸ್ತರು ಈಗ ರಿಕ್ಷೀರ್ ಆಗಿ ಭಾಳ ದಿನ ಅತು. ನಾನು ಉರಿಗೆ ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಆಗಾಗ ಕಾಣಿಸಿತ್ತಾರೆ. ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಒಳಳ ಶ್ರೀತಿ-ಅಭಿಮಾನಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಆಗೆಲ್ಲ ಅವರು ಅಂದು ಮಾಡಿದ ಆ 'ಕೇನ್ ಪೂಜೆ' ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಂದು ಅವರ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಗೌರವವೇನು ಕಡಿಮೆಯಾದಿಲ್ಲ. ಮೋಸ್ಯೆಯಂತೂ ನನಗೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಬಹುಮಾನ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಗೆ ಬಂದು ಮೋಗುವುದಿದೆ ಅಂತ ಸರ್ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿ ಕಳೆದ್ದರು. ನಾನು ಗುರುಗಳು ಶಿಶ್ಯನ ಮನಗೆ ಬರುವುದಾಂತ ಶಿಶ್ಯನೇ ಗುರುಗಳ ಮನಗೆ ಹೋಗುವುದು ಲೇಣು ಅನ್ನಿಸಿ ಗೆಳೆಯನೊಂದಿಗೆ ಸರ್ ಮನಗೆ ಹೋದೆ. ನಾನು ನಿರ್ಣೇ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಸ್ತರು ನನಗೆ ಹೇಳಿ 'ಪೂಜೆ' ನೆನಪಾಯಿತು! ಯಾವ ಬೆಸ್ನಿಗೆ ಸರ್ ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ಬಾರಿಸಿದ್ದರೇ ಅದೇ ಬೆಸ್ನಿಗೆ ಈಗ ಶಾಲು ಹಾಕಿದರು, ಮಾಲೆ ಹಾಕಿದರು; ಯಾವ ಅಂಗೀಗಳು ಕೆಂಪಗಾಗುವಂತೆ ಏಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೇ... ಅದೇ ಕೈಗೆ ಫಲ ತಾಂಬಾಲದ ತಟ್ಟಿಯನ್ನ ನೀಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಖಿಂಡತ ನೆನಪರುತ್ತಿಲ್ಲ: ಹಿಂದೆ ಇವನಿಗೆ ತಾನು ಚೆನಾಗಿ ಧಳಿಸಿದ್ದಂತು. ನೆನಬಿಡ್ಡರೂ, ಅಂದು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಇಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ವಿನೋಡಿಗೆ ಆಗಿದ್ದೇನೆನ್ನೇ.

ಅದೆಲ್ಲಾ ಇರಲಿ ಬಿಡಿ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಕ್ಷಾಸಿಗೆ ಬರೋಣ. 'ನಮ್ಮ ಕ್ಷಾಸು' ಅಂದರೆ ನಾನು ಮಾಸ್ತರನಾರಿವ ಕ್ಷಾಸು. ಅದೇ ಜೊ ಮಾಡಿದ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು

ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಇತ್ತಲ್ಲ... ಅದನ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದೆ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಕೆವಿರನ್ನ ಪರಿಚಯಿಸುವನ್ನ ಹೊಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಳು: 'ಕೆವಿರನ್ನ ಒಬ್ಬ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತಂಬಾ ಜಾಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಜಾಣನೇರ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ.' ಈ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ ತೆ ಕ್ಷಾಸಿನಲ್ಲಿ ಗೊಳಿಸಿದೆ ನನೆ ಸ್ನೇಹಗೊಳಿತೆಗಿತು. ನಾನೂ ನಿನೆಯ ದಿನವೇ ಓದುತ್ತ ಸ್ನೇಹಿತ್ಯ ರೂ ತಂಗಲೂ ಮತ್ತೆ ನಗು ನುಗ್ಗಿ ಬರತೋಡಿತು. ಇದನ್ನ ಬರೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಗೆ ಕ್ಷಾಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ನಗುವಿಗೆ ತಾನೇ ಕಾರಣವಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನಿಸಿ - ಹೀಂದೆ ಅರಮನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದೂಪಕರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಕ್ಷಾಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನಿಗ ಶೈಷ್ಣಿ 'ನಗುತ್ತಾದಂ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಳೇ ವಿನೋಡ ಎಲ್ಲರಾಂದಿಗೆ ಆಕೆಯೂ ಕಲಕಂರಂದಿದ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನಾಗ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯನ್ನು, 'ಪನಮ್ಮ ಹಿಂಗ್ ಬರದಿಯಲ್ಲ... ಕೆವಿ 'ರನ್' ನಿನ್ನ ಕ್ಷಾಸ್ರಾಮೇಚ್ ಆಗಿದ್ದ ಅನ್ನವಾಗ?' ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ. ಆಕೆ ವಿದ್ದು ನಿತ್ಯ ಅದೇ ನಗುಮತ್ತಿತ ಕಲಕಂರಂದಿದು, 'ಸರ್ ನಿವೇ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ... ಕೆವಿ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪಾಯಿಂಬ ಮಾಡಿ ಬರಿಬ್ಬಾಗಿ, ಒಂದಿಟ್ಟು ವಿರವಾಗಿ ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೀರಿ ಅಂತ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸರ್ ಅಂದಳು. ನಾನು ಅವಳ ಅಲೋಚನೆಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ, ದೊಡ್ಡದೊಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಹೇಳಿ, 'ಹಂಡು ತಾಯಿ' ಅಂದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಅವಧಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ.

ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಿನ:

'ನೋ ಡ್ರಪ್ಪಾ'

ಕೆವಿ ಪರಿಚಯ ಬರೆಯ ಯಾಗ

ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ,

ಕ್ರಿಗಳು, ಅಂತ

ಪಾಯಿಂಚ್ ಮಾಡಿ

ಬರಿಬೇಡಿ, ಅದನ್ನೇ

ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂಚೊರು

ವಿರವಾಗಿ ಬರೀರಿ' ಅಂದಿದ್ದೆ.

ಅದನ್ನ ಮತ್ತು ಈ ಪರಿ ಅಲೋಚನೆತ್ತಾರೆ ಅಂತ ನಾನಂದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹಳಗ್ನಾದ ಕವಿಗಳು ಬಹುಮಾನ, ಪ್ರಶ್ನಿಗಳು ಅಂತ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಬಿರುದುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅದೇರಿತ ಹೊಸಗ್ನಾದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಬಿರುದುಗಳ ಬದಲು ಪ್ರಶ್ನಿ, ಗೌರವ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಸಂದರುತ್ತವೆ ಎಂದು.

***

ಇನ್ನೂಮ್ಮೆ, 'ಹಂಡಿ ಹಾರುತ್ತಿರೆ ನೋಡಿದಿರು' ಪದ್ವಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಾಂದಭಿಕವಾಗಿ ಅಳಕವಾಡಿಗೆ ಮಾತು ತೆಗೆದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರೇ ತಮ್ಮ ಪದ್ವಾರ ತಾವೇ 'ಬೆಂಡು ಹಾರುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿದಿರು' ಅಂತ ಅಳಕವಾಡನ್ನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ

ಎಂದು ಆ ಪದ್ವಾರ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದೆ:

ರಾಜ್ಯದ ಹೆಗ್ಗಣಗಳ ತಾನೋಳಿ

ಜೊಂಡಿಗಿರಾ ಹುಲುಗಡಣವ ಮುಕ್ಕಿ

ಹಾರಿಸಿ ಹೇಂಡೆಯ ಹಿಂಡುಹಿಂಡಂಗಳ

ಜಂಭದ ಕೊಳಿಯ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕಿ

ಬೆಂಡು ಹಾರುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ...

ಹೆಗ್ಗೀತಿ? ಅಂತ ಅಳಕವಾಡನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಕೆಯೆ ಕೆಳುವ ಮೋದಲೇ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವಿನೋಡ ಹೊಂದಿದವತ್ತೆ, 'ಸರ್, ನಾನೋಂದು ಹೇಳಿನ' ಅಂತ ಧಳ್ಳುನೇ ವಧ್ದು ನಿಂತ. ನಾನು ಹೇಳಿ ಅಂದೋಡನೆ:

'ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಹಸೇ ಖಾರ ಕುಟ್ಟಬೆಕು

ತಟ್ಟಿದರೆ ಜ್ಞಾನದ ರೂಪಿ ತಟ್ಟಬೆಕು'

ಎಂದು, 'ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಕನ್ನದ ನಾಡಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬೆಕು' ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿತ್ತಿದ್ದ ತೆ ಕ್ಷಾಸಿನ ತಂಬ ನಗುವಿನಲೆಗಳು ವಧುಬಿಟ್ಟವು! ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭರಪೂರ ಅವರಿಸಿದ್ದ ನಗು ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾಯಿತು. ಇದು ಯಾರು ಜೊಂಡಿದ್ದು, ವಿನು ಅಂತ ಕೇಳೇಳಿವೆನ್ನ ಪವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಿ ಬೆಂಬುತ್ತಿದ್ದು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮಾನಾದೆ.

ಕ್ಷಾಸು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೊರಬಂದು ಅಲ್ಲೇ ಕಲ್ಲು ಬೆಂಬಿನ ಮೇಲೆ ಕಾತೆ. ಕೊನೆಯ ಬೆಂಬೊನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಸಪ್ಪ ಮಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನಿಬ್ಬರು ಗಳಿತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಶೌಕಾಲಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಬೆದ್ದಳು. ಇಡೀ ಕ್ಷಾಸಿಗೆ ಕ್ಷಾಸೇ ನಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖುಡ್ಡಾಗಲು ಅವಳಿಲ್ಲ ನಗು ಮೂಡಿರಿದ್ದಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಟಪಟೆನೇ ಮಾತಾಪಾದ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಇವತ್ತಾಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಮೂ ವ ರೂ ವಾಪಣ್ಣ ಬಂದರು. ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಮ್ಯಾನ್ನು ಕ ರೆ ದೆ. ಅ ವ ಲೋ ಅ ದಿ ಗೆ ಜಿಬ್ಬರು ಗೆಳತಿಯರು ಬಂದರು. 'ಯಾಕಮ್ಮ

ಸಪ್ಪಿಟ್ರಿ' ಅಂದರೆ ಅವಳು ಮುಖ ಇವತ್ತಾಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಮೂ ವ ರೂ ವಾಪಣ್ಣ ಬಂದರು. ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಮ್ಯಾನ್ನು ಕ ರೆ ದೆ. ಅ ವ ಲೋ ಅ ದಿ ಗೆ ಜಿಬ್ಬರು ಗೆಳತಿಯರು ಬಂದರು. 'ಯಾಕಮ್ಮ ಸಣಿದು ಮಾಡಿ ಕೆಳಕ್ಕಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಮಾಲಿಲ್ವಾದಳಿ. 'ನಾಯ್ಯು' ಅಂತ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದರೆ, ಕಣ್ಣಿಂಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರು ತುಳಕೆತ್ತಾಡಿದವು.

'ಸರ್, ಇವರಪ್ಪ ಕುಡುದ ಬಂದು ನಿನ್ನ ರಾತ್ರೆ ಜಗ್ಗೆ ಜಾಡ್ಯಾನಂತರಿಂದ... ಮನಿಯಾಳ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲ ಹೊರಗೆ ಬಗದೆಕೆಸಿ, ಇವರಮ್ಮನ ಎಲ್ಲಾ ಹಿರೆನೂ ಸೆರಿಸಿ ಸುಪ್ಪಾಕಿ ಬಿಟ್ಟಾನಂತ ಸರ್, ರಾತ್ರೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಾರದ ಇವರಮ್ಮ ತಂಗೆ-ತಮ್ಮ ಅಂಗೇ... ಕಂತ್ತಡಿದ್ದರಂತರಿಂದ...' ಅವಳ ಗೆಳತಿಯರು ಕಾರಣ ಹೇಳಿದೂದನೆ ನಾನೂ ಕ್ಷಾಸಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಮಾತಿಲ್ಲದವನಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ.

ಪ್ರತಿಕೆಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in